

Előfiz. díj helyben:
Egész évre . . . 8 frt.
Félévre . . . 4 »
Negyedévre . . . 2 »
Vidékre 1 frttal több.

Hirdetési díj:
Egész oldal . . . 20 frt.
Fél oldal . . . 10 »
Negyed oldal . . . 5 »

Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII-ik kör, Virág-
utca, 337-ik hszám.

Ugy a kéziratok,
mint a hirdetések
ott vétetnek fel.

«Nyilttér» sora 15 k.

Kisebb hirdetéseknel
minden szó után 5 kr.
és a kincstári illeték
számíttatik.

Egyes szám ára 10 kr. — Számonként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkihordónál kapható.

A „köszönetnyilvánítás“.

Az 1848/49-es honvédegylet képviselőjében Antunovits Mátyás és Malachowszky László, mint az egylet képviselői, tehát az itteni honvédegylet nevében, köszönetet mondanak az október hó 6-án tartott gyász isteni tiszteletért úgy a szerzetnek, mint a jelenvolt közönségnek.

Nagyon szép, de szeretnők tudni, mi ezimen teszik ezt?

Tudtunkkal a szabadkai honvédegylet sem most, sem 42 év óta soha egy lépést meg nem koczkáztatott Szabadkán azért, hogy e reánk nézve szomoruan nevezetes napon csak egy csendes kis mise is megtartassék. Pedig valóban első sorban ők lettek volna hivatala a kezdeményezésre. Nem tettek semmit sem október 6-án, sem márczius 15-én soha, csupán Antunovits Máté tett vagy 5 évvel ezelőtt 100 ember előtt ígéretet a „Hungária“ szálloda nagytermében márczius 15-én, hogy indítványt nyujt be a városi közgyűléshez, miszerint Paganini sírján, esetleg a köztéren valahol a szabadságharcz idejében Szabadkán elcsesettek emlékére szobor állíttassék. Ez az ígéret azonban pusztá ígéret maradt, egyéb semmi.

A mondott szó elreptült, a szó talán nem is köti az embert, nem olyan az, mint a váltó!

Nem ovatolható.

És e semmittevés dacára, a honvédegylet rukkol ki a nagyközönség elé s köszönetet mondanak azért, a miért megjelentek azon a magasztos ünnepélyen, melynek megtartásában legkevesebb részük éppen nekik volt.

Hogy Szabadkán honvédegylet létezik, — hallottuk, hogy tesznek-e valamit az itteni elszegényedett honvédek érdekében, nem tudjuk, bár az alább közölt „köszönetnyilvánítás“ ugy tünteti fel az egyletet, mint valami virágzó társulatot, mely nemcsak él, de cselekszik is, hogy azonban a jel-

zett két nagy napon ez az egylet halott volt a mai napig, az bizonyos.

Kár is volt ezt a halottat ma már ily alakban mutogatni.

Mamuzsits Lázár polgármester a „Szabadság“ azon közleménye miatt, mely szerint ő a zugirászatot ápolja a torony alatt, vizsgálatot indított. A kihallgatások tegnap tolytak Hevér G. főkapitány előtt s eddig az van konstatálva, hogy két pandur visszaélt a polgármester nevével. Ilyen a bizalmas kortes-hadsereg. Hiszszük, hogy a polgármester tudni fogja kötelességét.

Olvasóinkhoz.

A „Szabadság“ 1891. negyedik évfolyamára új előfizetést nyit. A lap multja elég biztosíték arra, hogy a helyi dolgokat kellő megvilágításban adja, hogy a közügyeknek önzetlen és buzgó támogatója, megrójjá kiméletlenül a visszaéléseket, de viszont nem marad adós az elismeréssel sem; ha alkalmat nyujtanak arra.

Külön kedvezményül vasárnaponként egészen önálló szépirodalmi képes mellékletet, a „Vasárnap“-ot adjuk ingyen,

holott ez a melléklet maga is irodalmi belbecscsel bíró heti lap, mely évenként legalább is négy forintot megér s év végével külön beköthető.

A jeleu évfolyamban Boross Vilmos ismert jönevű regényírónktól kezdünk meg egy új regényt „Bolygó tűz“ címmel, mely eddig sehol meg nem jelent s az egyenesen a „Szabadság“ részére íratott szerző által.

Az új regény felette érdekes.

Mint eddig ugy ezentul is mindent el foguak követni, hogy haladjunk, izmosodjunk a munkában és minél többet s jobbat adhassunk előfizetőinknek. Viszont az a kérelmünk, támogassa Szabadka közönsége régi ismert lapját, rendeljék meg lapunkat minél többen, mert minél nagyobb egy lap támogatása, annál telvirágzóbb annak az élete is.

Előfizetési feltételeink a lap homlokzatán olvashatók.

Szabadkán, 1891. október hó 1.

A „Szabadság“ szerkesztősége.

Az előfizetési nyugták szétküldését megkezdtük, kérjük azok lehetőleg azonnali beváltását, mert

nemcsak terhes, de költséges is a házalás. Miután sokan hátralekban vannak, sőt többen találkoznak, akik egész évre sem fizettek, de a lap küldését mégis megkivánják, megkérjük az illetőket, vagy mondjanak jel, vagy fizessenek, mert csak nem kívánhatják, hogy a drága nyomdaköltséget mi fizessük s ők ingyen olvassanak. Nagy baj az, hogy vannak éveken át hátralekosok, kiket most már perelni leszünk kénytelenek.

Köszönet nyilvánítás.

Tisztelettel alolítottak, mindazoknak kik a szabadságharc vértanui emlékére, gyászos haláluk évfordulóján megtartott gyászistentiszteleten megjelentek s ezzel hazafia s kegyeletüknek adtak kifejezést, különösen a helyb. szt.-Ferenczrendi szerzetház főtiszt. főnökségének és a gyászistentisztelet alkalmával segédkező tagjainak, nem különben a t. dalárda egyesületnek szives közreműködésükért hálás köszönetüket nyilvánítják.

Szabadkán, 1891. október 6-án.

Az 1848/9-es honvéd egylet képviselőjében:
Antunovits Mátyás Malachowszky László
egyl. elnök. egyl. jegyző.

A kereskedő ifjak társulata.

Amint halljuk, a helybeli kereskedő ifjak társulata kebelében igen üdvös és dicséretreméltó eszme lön megvalósítva. Ugyanis más városok példájára, ők is kebelükben egy kereskedői szaktanfolyamot rendeznek be s ezt egyelőre 2—3-szor hetenkint tartják meg. Az első kísérlet nagyszámu hallgatóság előtt meg is történt, mely alkalmommal Mayer Ozkár egyleti tag a kereskedelmi vámokról és a külföldi kereskedelemhez viszonyainkról érdekes előadást tartott. Az előadás igen tanulságos volt s egyáltalán nagyon sikerültnek mondható.

Az előadásokban minden egyleti tag részt vehet, ha jól vagyunk értesülve, az egyleti tag által bevezetett vendég is.

Valóban nagyon szép és dicséretreméltó, hogy kereskedő ifjaink nemcsak a kereskedelem prózaikus terére szorítkoznak, hanem a mai korban szükséges művelt kereskedők módjára óhajtanak a szellemi téren is haladni.

Az egylet szellemi fejlődése nagyrészen Komlós Armin titkárnak köszönhető, ki valóban egész odaadással buzgólkodik az egylet felvirágzásán.

Ajánljuk a fentemlített szaktanfolyam látogatását kereskedő ifjainknak.

Mai számunkhoz a „Vasárnap“ oximű melléklet van csatolva.

SPORT.

Versenyvívás Zentán. Kükemezey Arpád és Könyai Kiss Albert vívómester az arany érdemkereszt birtokosa mérköztek e hó 3-án. Zentán az Eugen-szálloda dísztermében. Szép közönség nézte végig a valóban érdekes viaskodást, a mennyiben ritkán nyílik alkalom arra, hogy egy amateur összemérje kardját egy professzorral, különösen olyan mint Kiss Albert, ki e téren elismert kapacitás és több ízben mérkőzött Benedekkel. Kükemezey és Kiss között a kard mérkőzés 15 „volt“-ra ment, melyből Kükemezey Kissnek 11-et adott, megjegyzendő, hogy az első „volt“-ot Kiss kapta. A vitéz mérkőzés 10 „volt“-ra ment, melyből Kiss 7-et kapott. Végül a vívást igen sikerült táncmulatság fejezte be, melyben úgy Zenta, mint a környékbeli fiatalság részt vett. Kükemezeyt a zentai fiatalság nagy ovatiokban részesítette.

Közgazdaság, ipar, kereskedelem.

Pénteki hetipiacunkon nagy élénkség uralkodott és forgalmasan végződött. A termények minden fajából bőven bekerült. A gabona hozatal jelentékeny volt. A kínálat mérsékelt, a kereslet azonban szilárd maradt. Az árak változatlan maradtak, csupán az ó tengerinél mutatkozott 10 kr áremelkedés. Az árak hivatalosan jegyzékeltettek: Tiszta buza: 10.00. 10.20. Kétszeres: 9.10. 9.30. Rozs: 9.20. 9.40. Arpa: 5.80. 5.90. Zab: 5.40. 5.50. Tengeri: 5.90. 6.00. uj 4.40. 4.60. csöves 2.40. 3. Élsértés szedett 41—42. faj 42—44 kr klgamonként. Hal közepesen, baromfi temérdek sok. Széna, szalma, fa és egyéb tüzelő anyagokból kielégítő hozatal történt. Az iparosok egyrésze türelhető vásárt csapott. A baromvásáron szintén nagy élénkség uralkodott és kedvező eredménnyel végződött.

Uj szer a száj- és körömfájás ellen. Németországban most egy új szerrel tesznek és pedig állítólag sikeres kísérleteket a száj- és körömfájás ellen. E szer: a natrium dithiosalicilicum, melylyel a beteg állatoknak hólyagos vagy lobos testrészeit (szájür, tőgy, lábak, köröm) három óránként beecsetelik, megmossák és borogatják. A szert két és fél és 5 százalékos vizoldatban alkalmazzák. A gyógyulás 2—3 nap múlva beáll. Rosenbach, boroszlói tanár adatai szerint az új szer, éppugy, mint minden salicyl-készítmény igen gyorsan oszlik szét az összes szövetekben s így a test alapos fertőtlenítését teszi lehetővé. A mily jogos a skepsis minden ilyen új szerrel, mégis nagyon ajánlatos lenne, ha menél többen tennének kísérletet ez új szerrel, melyről németországi szaklapok nagyon dicsérőleg szólnak.

Éretlen gyümölcs leszedése és elárúsítása nemcsak a fogyasztók egészségére, de a gyümölcstermelésre nézve is ártalmas. Igen helyes eljárásnak kell tartanunk, hogy a németországi hatóságok utasítottak az éretlen gyümölcs leszedését megakadályozni. Jövőben ép úgy, mint a szüretelés, a gyümölcszedés határideje is hivatalosan fog Németországban megállapítani, a mi a német gyümölcs hírnevének csak hasznára válhatik. Ha a gyümölcs valahol a szokottnál korábban érik meg és tartani lehet romlásától, a leszedésre külön hatósági engedély kérendő. Es igen helyes intézkedés, nem ártana nálunk is meghonosítani, így a szüretelés mint a gyümölcszedés határnapjainak hatósági megállapítását.

Forgalom-kimutatás 1891. szept.

tember hórl a szabadkai kereskedelmi és iparbanktól Szabadkán. Pénzkészlet: a mult hórl 17,050.88. Bevételek e hóban 320,986.54. Összesen: 338,037.42. Kiadások e hóban 327,532.02. Maradvány 10,505.40. Betétek könyvecskére: Allag a mult hórl 749,040.66. Betételek e hóban 50,263.02. Összesen: 799,303.68. Kivételek e hóban 32,739.56. Maradvány 766,564.12. Előlegezés: Allag a mult hórl 54,215.50. Előlegeztetett e hóban 2,623.—. Összesen: 56,898.50. Visszafizetett e hóban 2,027.—. Maradvány 54,811.50. Leszámitolás: a) Bankszerű váltók. Allag a mult hórl 560,100.30. Leszámitoltatott és viszleszámitoltatott e hóban 197,526.73. Összesen: 757,627.03. Visszafiz. e hóban 174,119.90. Maradvány 583,507.13. b) Hiteltulajdonosi váltók. Allag a mult hórl 46,613.—. Leszámitoltatott e hóban 9,085.—. Összesen: 55,698.—. Visszafizetett e hóban 8,065.—. Maradvány 47,633.—. c) Kezességi és betáblázott kötvények. Allag a m. hórl 220,063.02. Kiadott e hóban 12,955.—. Összesen: 233,018.02. Visszafizetett e hóban 4,351.—. Maradvány 228,667.02. Összes forgalom: 674,326.38. Mucsy György titkár. Horvátovics Ernő főkönyvezető. Auber mann Miklós h. pénztárnok.

CSARNOK.

Csataképek.

Részletek a »Szabadságharc emlékeinek« kiállításából.

Sok jelenet maradt megörökítve nemcsak írásban, de képben is a dicső napokból. Megannyi emlék, melyeket a kegyelet híven őriz.

A nagyérdemű kiállításon, mely a szabadságharc emlékeit összegyűjtve, méltó zarándokhelye egy a főváros hazafias népének, mint a fővárosban megforduló minden vidékinek, kiváló helyet foglalnak el a csataképek.

Számos egykoru festmény, domborművű kép, metszet és rajz örökíti meg a szabadságharc csata-jeleneteit. Történelmi érdekű emléktárgyak ezek mind.

Megelevenednek szemünk előtt a bevezető harcok, melyeket vérkeresztségben még nem részesült honvédeink vívtak a ráccokkal. 1848. július 11-én kapták a szerbek az első leckét Versecznél, hol vad futásban kerestek menedéket. E csataképhez sorakozik a rác Knicanin tábornok és seregének egy domborművű, mint színezett képe, melyek a római sáncoknál állást foglalt pártütők táborát ábrázolják nagy hűséggel. Megvan örökítve az 1849. június 7-iki csata is a római sáncoknál, mely egyike volt a legvéresebbeknek.

Az 1848. dec. 30-án vívott moóri csata több részletét ábrázolják könyomatu s színes rajzok. A reánk végzetes kimentelű csatát Perczel Mór tábornok 5620 ember és 24 ágyuval vívta Jellasics 16000 embere és 52 ágyuja ellen. Azonfelül az ellenség készületlenül lepte meg a magyar sereget. »Moórnál is hősiessen harcoltak a mieink, — mondá a napokban a kiállításón Klapka tábornok, — csakhogy kevesen voltak«.

Egész sorozata a képeknek tünteti fel Schlick osztrák tábornok téli hadjáratának részleteit. A verpeléti, tarzali stb. út, közetek, sokszorosan meg vannak örökítve persze német forrásból. Ugyilátszik Schlick

valódi reklam-generális volt, ki nem késett az utóvilág számára különböző harci pozitúrákban hátrahagyni arcmását, mert az bizonyos, hogy az ő alakja hűen van mindenütt fényképezve.

Az erdélyi oláhok kegyetlenkedését Szeremky rajza után a magyar emigránsok által kiadott s a zalatnai vérfürdőt ábrázoló képe tükrözi vissza. 1848. október 24-én mészárolták le a moczok 640 zalatnai menekülő lakost. Ez igen ritka kép, miután a német kormány minden példányt megsemmisített, melyet csak megkaparíthatott.

Bem erdélyi hadjárata sem maradt megörökítetlenül. Győzelmes vonulása közben Kolozsvár felé megtámadtatván, a támadást visszaveri s ekközben esik el Geramb osztrák alezredes, mely jelenet képben látható. Az 1849. márc. 2-án vívott győzelmes medgyesi ütközet, Nagyszében ostroma és bevétele Bem által, szép rajzok. Megragadó szépségű s pompás kivitelű olajnyomat »Bem a piskii hidon«. Itt vívták kos ágyutűzbe és szuronyrohammal foglajak el az osztrák ágyukat.

A tápió-bicskei, kápolnai stb. csaták részletei szintén láthatók. Gyönyörű kép a szolnoki ütközet rajza, melyet Szeremley képe után a magyar emigránsok adtak ki.

A Komárom vára körül vívott harcok s a vár ostroma is számos képben van bemutatva. Budavár ostromát és bevétele szintén számos képben látjuk. Nagyon sikerült nagy olajfestmény és nagy könyomatu hű képek ábrázolják Budavár bevétele. Henczi osztrák tábornok megsebesülése is fel van tüntetve.

Rajzban látható a győri csata is, melyben az ifju császár is részt vett.

Az orosz hadsereg felvonulását, táborozásukat is örökítik rajzok.

Egész csoport kép adja vissza a világségi fegyverletétel szomorú jeleneteit.

Ime, mennyi sok megtekintésre méltó drága emlék, melyek visszavarázsolják szemünk elé elmúlt idők nagy eseményeit.

E szűk keretben csak tutólagos, szűk vonásokban sorolhattam fel egyes kikapott részleteket, az e nemben is szerfelett gazdag, rendkívül érdekes kiállítás megtekintése elégheti csak ki a tudnivalókat és érdeklődőt.

Sarkady Elemér.

A közönség köréből.*)

Ne bánts más becsületét.

Vermes, a hirneves (?) tornamester, társunk egyik tagja előtt, szokásos ambiciózus modorával úgy nyilatkozni kegyes volt: „hogy már mint mi, vadirtók vagyunk“, még ezen tisztességtelen állítását be nem igazolja, — őt, mi jövőre csak koutár-tornásznak fogjuk ismerni.

A sebesicsi vadásztárs. tagjai.

H I R E K.

Szabadka szab. kir. város törvényhatósága — mint mult számunkban jeleztük — 1891. évi október hó 13-án d. e. 10 órakor a „Pest város“-hoz címzett szálloda nagytermében rendes havi közgyűlést tart.

Az elhalt Rádits János gör. kol. plébános temetése csütörtökön ment végbe. Az agg főpap végtiszteltére a környékbeli

*) E rovat állitások díjmentesek.

Szerk.

Hiteles papok is megjelentek s a halottat a nyitott koporsóban hatán emelték és vitték a templomba. A jó öreg ur arca hófehér hosszú szakállával mély benyomást tett azokra, kik előtt a szokatlan menet elhaladt, mert nyitott koporsóban vinni az elhalt csak kivételes eset. A templomi gyászszertartás majdnem három óra hosszáig tartott s délután 1/4 1 órakor indult a menet a gyászbányont nagyharang ünnepélyes kongása mellett a temetőbe, hogy eltegyék a templom, a vallás emberét oda, a honnét nincs visszatérés többé.

Osóka Sándor előleges színházi jelentését a napokban közzéteszi. A mint mi tudjuk, a társulat eléggé jól van ma már szervezve, s a drámai rész különösen jobb erőkből áll mint péld. a szegedi, a hol drámát alig is képesek adni, oly gyenge a szintársulat.

Időjárásunk még mindig száraz, meleg. Tegnap is napfűtött helyen 28 R. fokra emelkedett a hőmérséklet. Gazdáink majdnem száraz porba vetik a búzát. A fák lombjai azonban pirulnak, sárgulnak, festőileg tarka a liget.

A Szabadkai Iparos Ifjak művelődési köre folyó évi október hó 18-án d. u. 2 1/2 órára rendkívüli közgyűlést hi egybe. Tárgysorozat: Elnök, alelnök és az egész tisztviselőség megválasztása. Kéretnek a kör t. tagjai minél számosabban megjelenni.

Megszűnnek a „bugerek.” — Rendeletet kaptak ugyanis a kir. adóhivatalok, hogy a 4 krajczáros pénzdarabokat lehetőleg vonják be és ne adják a forgalomba újból, hanem szállítsák be az állampénztárba. A szegény „bugereket“ összeolvasztják és helyettük 5 krajczáros nickel pénzek adatnak ki.

Érdekes vendégünk lesz a napokban. Egy 86 éves szerb, Rigyicski Pál, tegnapelőtt utazott át Szabadkán Szeged felé, s amint az indóháznál megszólítja egy fiatal ismerőse: honnét urambátyám? Feleli: Indiából. Első meglepetésre azt hitte a fiatal ur, hogy a Mitrovicza közelében fekvő India nevű falut gondolja a jó öreg ur, azonban csakhamar annak ellenkezőjéről győződött meg. Rigyicski ugyanis arra a kérdésre, hogy most hol lakik, így felelt: „Nekem 8 év óta lakásom nincs. Vagy valamelyik „Hotel“-ben, vagy a vasuti kocsiban szoktam aludni, s megyek tovább. Az utóbbi időben beutaztam a szent földet, egész Ázsiát, onnét elmentem Indiába s most Európába érve átjöttem Magyarországra is, hogy megnézzem kik vannak még ismerőseim. Szegedről visszajövet kiszállok Szabadkán is. Ezután Zomborcsévi Vincze felől tudakozódott, kivel Pozsonyban együtt legénykedtek. De még egy meglepetés érte az ifju ismerőst. Előadta az öreg ur, hogy szemei egy kissé homályosodnak, s szándéka Szabadkáról Bécsbe menni, hogy szemeit megvizsgáltassa, s aztán elutazik a Chicagói világkiállítás megnézésére. Egy 86 éves ember! Rigyicski Pál régebben az alvidéken két falu birtokosa, igen gazdag ember volt, de ezelőtt mintegy 16 évvel összes vagyonát átengedte egy bankintézetnek, úgy, hogy amíg él, neki évenként több ezerre rugó életjáradékot fizessenek ki ott, ahol ő kívánja. A bank aligha hitte, hogy az ő életjáradékosa még 86 éves korában még arra is gondol, hogy életjáradékát valamelyik chicagói banknál utalványoztassa. Az öreg ur teljes egészségnél örövend s még 100 éves korában sem akar arra gondolni, hogy az emberéletnek határai vannak!

Emlékezés 1849. okt. 6-ra. Mi történt 42 évvel ezelőtt október 6-án? Gróf Batthyány Lajost, szül. 1089. febr. 19-én az első független magyar ministerium elnökét a katonai törvényszék kötél általi halálra ítélte és az ítélet reggel 7 órakor volt végrehajtandó, de közbejött akadály miatt az lehetséges nem volt és azért este 5 óra után a pesti újépület nevű kaszárnya mögött agyonlővetett. Arados 12 tábornok és 1 ezredes végeztetett ki. Agyonlővettek: Kis Ernő 49 éves altábornagy, főhadikormányzó a magyar érdemrend középkeresztese, több milliót érő jószág tulajdonosa, Desseffy Arisztid 47 éves tábornok és Lázár Vilmos 34 éves ezredes. Felakasztattak a következő tábornokok: Aulich Lajos 47 éves hadügyminister az érdemjel középkeresztese, Nagy Sándor József 45 éves, gróf Vécsey Károly 42 éves, Török Ignácz 54 éves, Lahner György 53 éves, Knezics Károly 41 éves, Pöltenberg Ernő 35 éves, gróf Leiningen-Westerburg Károly 30 éves, Schwiddel József 53 éves, végre Damjanich János 45 éves az érdemjel középkeresztese, neki néznie kellett a végrehajtást többi társain.

Gőzgép, gőz nélkül. Basch Herman és Albert gőzmalom tulajdonosok kazánjának a csantavéri állomásról Csantavérre való bevitelét szabadkai vállalkozók fogták föl, de ezek egy látszik, nem boldogulnak a végtelen tömeggel, most már körülbelül egy hónap óta „többet ésszel mint erővel“ próbálgatják megmozdítani azt. Mint halljuk most újabban újvidéki vállalkozók fogták föl. A gőzgép most gőzöl az országúton gőz nélkül.

Elgázolt gyermek. Pénteken a reggeli órákban elűtött egy terhes kocsit egy 5—6 éves kis fiút a szerb templom előtti kövezeten, a mint szegényke könyves táskájával iskolába sietett. A rendőrségnél nem tudnak felőle semmit. Az elalélt gyermeket dr. Rádits Péter bevittette magához és ápolás alá vette.

Agyonlőtte magát tegnap délelőtt egy kis fiú, Vár Györgynek Antal nevű gyermeke. Az apa töltött revolverét az ugynevezett mestergerenda alá téve, nyugodtan ment dolga után, a gyermek azonban addig erőlködött a fegyver kézhezvételé után, míg az asztalra székelt vonszolva, arról elérte vágyának főtárgyát. Levette, nézegette, a ravaszt is meghuzta s a revolver elsült, a golyó pedig a szerencsétlen gyermek orra alatt fejébe furódott. Behozták a kórházba mert még élt, de mire e sorok világot látnak, a fiucska nem fog látni senkit, mert életéhez nincs remény.

Barátságos vendég. Csantavéren a napokban este egy szegényes kinézésű vidéki ember beállit Pálty György vendéglőshöz, ki a legnagyobb készséggel szolgált neki vacsorával és éjjeli szállással. Éjjel azonban a vidéki — félvén, hogy nem fizetheti a vacsorát és az éjjeli szállást — felvévén Pálty uram ruháját és új subáját, kezeket oldott.

Az erkölcsi bizonyítvány. A minap letartóztatott a rendőrség egy csavargót fiától. Azt vallotta, hogy őt Spielmannnak hívják, mire felszólították, hogy igazolja magát. A csavargó benyult a kabinjába (körülbelül ez maradt meg a kabinjából) s mosolyogva egy iv papirost nyújtott át a kapitánynak. Ez az erkölcsi bizonyítványom! — mondotta. A papirosra pedig ez volt írva németül: „Bizonyítvány. Ezennel bizonyítom, hogy Spielmann Arpad egy lump, vadló, ényveskedő csavargó. Lipcse, x. y.

A szesz és dohánycsempészket megakadályozása. Az új italmérséi jövedékről szóló törvény életbe lépte következtében a szesz- és dohánycsempésznek s egyúttal a dohánycsempésznek is a hazai vasutakon leendő megakadályozása céljából a kereskedelmi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg rendeletet adott ki. A m. kir. államvasutak igazgatóság a rendeletet az összes vasuti alkalmazottakkal közölve, egyúttal utasította őket, hogy a pénzügyőri biztosokat, kik most fel vannak jogosítva menetközben is a vonaton kutatásokat eszközölni, minden tekintetben támogassák s maguk is kövessenek el mindent a csempészket megállítására.

Alagutat építenek Szabadkán. Ez már különös, hogy nincs, alagút mégis lenne. Pedig úgy van. A szegedi sorompóhoz vezető vasuti aluljáró mellett külön gyalogjárót építenek a vasuti sínek alatt. Nagyon helyes. Rég érzett hiány lesz pótolva ott, mert bizony az a hely kocsiközlekedésre is keskeny.

Kíváncsi ember hosszasan néz egy horgászó angolt, aki semmit sem fog. Végre kérdi: — Hát van ostobább dolog mint horgászni? Flegmával felel az anglus: — Van. Nézni.

Olcso kenyér. A mult században történt, hogy egy pék zavargás alkalmából a pesti magistratus a kenyér árát meghatározta. Az erre vonatkozó az archivumban fentalált rendelet ekkép hangzik: Kenyértaksa 1763-ra. Egy zseiros kifli 1 kr, 7 lat sulyu. Egy zsemlye 1 kr, 10 lat sulyu. Egy ordinári kifli sulya 9 lat 1 kr. A fehér kenyér 5 kr, 3 font 12 lat. A fekete kenyér 5 kr, 4 font 10 lat. Molnár kenyér 5 kr, 3 font 16 lat. Fekete molnár kenyér 5 kr, 4 font 14 lat. Összehasonlítva a sulyt és árakat a mostaniakhoz, következésképp kellene, hogy további 128 év múlva egy közönséges zsemlye 6 krba kerüljön s éppen oly nagy volna, mint a mi bugerünk.

„Elszólta magát.” Hitelező: „Itthon van a hadnagy ur?“ Inas: „Nem“ H. Talán mindjárt jön? I. „Azonnal megkérdelem tőle.“

Mennyi petrolumot termel földünk? Az egész földön jelenleg évenként 10,000 millió liter petrolumot termelnek s ennek fele az amerikai Egyesült-Államokra esik. A bakui kerületben 1890 millió litert termelnek évenként s a források ott oly dusan fakadnak, hogy többet újra be kellett tömni mert a petrolumot nem győzték elszállítani. Gáesországban mintegy 162 millió litert termelnek. Birmában mintegy 31.5 milliót, Kanada 121.5 milliót. A birmai és kanadai forrásokat csak nem rég nyitották meg s azért még nem lehet tudni, hogy az ottani petrolum-ipar mekorává fog fejlődni, akkor a mikor a szükséges szállító eszközök meg lesznek. A Macenzie folyó völgyét a világ leggazdagabb petrolum-vidékének tartják, de mintegy 640 kilométerre fekszik északra a kanadai pacificvasuttól. A kanadai petrolum kénmentes s azért nagy jövője van.

Nagyon egyszerű. A tiszteletes urhoz váratlan vendég érkezett, a tiszteletes asszony pedig — amint ez faluhelyen előfordulni szokott — nem volt valamirevaló vacsorával elkészülve. „Ugyan Kati“, kérdi a szakácsnétól, „mit főzzünk?“ — „Nagyon egyszerű“ — mondá ez a szakácskönyvben olvasva, „csináljunk becsinált nyelvet.“ „De honnan vegyük a nyelvet a becsinált nyelvhez?“ „Hiszen itt áll!“ — mondja Kati: „Ami nincs készletben, azt el kell hagyni!“

REGÉNYVILÁG.

Bácska kényura. (33.)

— Történelmi regény. —
Írta: **Szendrey Imre.**
(Folytatás.)

XV.

A vajda feje.

Éppen apostolok oszlása napja volt, julius derekán s a kánikulai hőség kezdete, mikor a szögfalvi mezőn a döntő csata megkezdődött.

Elszántan folyt a harc mindkét részről, mignem délfelé a vajda serege ritkulni kezdett s egyrésze nyílt futásban keresett menedéket.

— Csak a vajdát igyekeztek kézre keríteni — biztatja Czibak uram vitézeit — akár élve, akár halva.

— Már késő! — jegyzi mag a kis Homonnay, a lófészékelyek fiatal kapitánya — én jo ideig a nyomában voltam, el is látták vitézeim utravalóval a másvilágra bőségesen, hanem elcsipni mégse sikerült; pedig majdnem egyedül menekült el, kísérete légymódra elhullott.

— Kár volt hamarabb föl nem kellni vitézöcsémnek, ha elcsipte volna, egy kúriával többje lett volna a Homonnay családnak. Node még egy rohamra vitéz uraim; — aztán a szegedi palánkvárban üljük meg a kalandor apostolok oszlását.

Alig végző Czibak uram e szavait, midőn egy csatlós az ellenség teljes visszavonulását jelenté.

— Hamar utánuk! — kiáltja Czibak uram lóra pattanva legyen teljes a győzelem.

És a vajda verthada alig ért be Szegedre az egyik kapun, futva menekült ki a másikon le a Bácskába, ki ide, ki oda.

A vajda eltorzult, össze kaszabolt, vérben fürdő testeivel Tornyosra értek estenden, ahol egy magyar gazda házában rejték el, nehogy az üldözők feltalálják.

Hoberdanetz a viczevajda vette oltalmába. Jó oltalmazó, aki elfelejtett a harctéren menni és a tornyosi várkastélyból hallgatta a szögfalvi végtusa pokoli zenéjét. Kicsinált dolog volt felsőbb helyen s ürügyekben sem volt hiány, miúta hátvéd lett volna, nehogy Török uram is csatlakozzék Czibakhoz.

Meg is oltalmazta jól a haldokló vajdát, nem árulta el az üldözőknek, csak Török uramnak izente meg nyomban Szabadkára.

— És mégis az én kezem által fog meghalni! — lihegi Török Bálint diadalmasan és háromszáz lovassal még az éj folyamán kisetett Tornyosra.

Török uram fogadalma azonban még se valósult, mert mire kiért, a vajda már kiszendvedett. De hogy mégis az övé legyen a dicsőség, egy osapásra levágta a halott fejét és diadalmasan elküldte Zápolyának, aki éppen Budán rostokolt.

Zápolya erre olyan örvendetes, magasztaló levélben hálálkodott Török uramnak, hogy az elolvasása után, ismét Zápolya szolgálatába szegődött.

Még Budán mulatott Zápolya, midőn Pacséry Orbán, szegedi szabadvadász megjelent, mint a vajda igazi gyilkosa. Hiteles tanukat hozott magával, tehát Zápolya beláthatta, hogy Török uram elsiette a dicsőséget, vagy inkább elkésett arról.

Ment a meghívó nyomban Török uramnak, ez biz Török uram szégyenében azzal válaszolt reá, hogy Hoberdanetz ágenst Bécsre küldte Ferdinándhoz újra mely sze-

rint adja vissza hitlevelét, elhamarkodta a minap a beküldést.

A fejtelten vajdát pedig Tornyoson ünnepélyesen eltemették, habár egyik másik híve kételkedésének adott kifejezést, mely szerint: a felső öltöny ugyan a vajdáé, de az alsó inkább csatlósruha; de meg a vajda pohosabb is volt, csak nem fogyot le a csata napján ennyire. Akadt olyan is, aki inkább a kis vajdának csufolt Páucsity csatlóst vélte a hullában. Elvégre is fej nélkül nem tudtak megállapodni, a feje pedig már Zápolya muzeumában díszleg kitömve. Halottal nem sokat teketóriáznak, tehát eltemették.

Zubota, Radoszár, Domianu és a többiek ítélhetek volna a kétely felett, de biz ők a harctérről egyenesen a határfelé vették utjokat és meg se álltak, míg a kapun ki nem értek.

Consummatum est!

XVI.

A remete.

A pálegyházi tópartján, egy kised erdőségben, elhagyatott remetelak állott. Rókus apó, az ősz remete oduja volt az.

Ősz lakója ritkán volt látható s a halászonokon hívül mások alig ismerték Rókus apót, az öreg remetét aki halepével, erdei gyógyfüvekkel csoda gyógyításokat mivelt. Sokan is fölkeresték a vidékről, de ő kerülte az embereket, mintha ismerősei volnának azok között.

A pálegyházi remete hire a szabadkai várkastélyba is eljutott, ahol Török uram vallásos hitvese nyaralt két serdülő fiával.

Ferencz és János urfi vadászat közben egyszer fel is kereste Pál apót, aki éppen akkor tért meg kicsiny lakába. Rókus atya szívélyesen fogadta az ifjakat, de midőn Török uram fiait ismerte fel bennök, ideges lett.

— A sors változandó! — uymond többek között — ma az egyik, holnap a másik jut felszínre. Ma a királyt élte a nép, holnap a császárnak hódolag és holnapután? ugy lehet, hogy magát a szultánt dicsőíti. A hon nagyjai, vezérei? ma itt, holnap ott, holnapután — a börtönben, a bitón vagy a sirban. Atyátok sorsa is leszen. Ő is olyan, mint a többi, sorsát nem kerülheti el senki. Oh, én ismerem az embereket, ők buktattak el; ismerem atyátokat is, azóta nem ismernek engemet!

(Vége köv.)

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

Eladó ház.

A szerb templom átellenében fekvő **Krisztoforovits-féle**

ház

eladó.

Ertesítést ad ugyanott **Szalay ügyvéd.**

Hirdetmény!

Alulírott a t. közönség szives tudomására adja, hogy az ugynevezett Fimpl-féle gyártelepén **vámörlésre berendezett**

gőzmalma

is elkészülvén, ott már most a legelőnyösebb feltételek mellett **örléseket elfogad** tetszés szerinti minőségű örlésre és darálásra, egyszersmind kiváló minőségű **finom lisztjeit** ismételve ajánlja tisztelettel

Sümeghi Ferencz.

Központi főraktárak: a m. kir. postahivatal átellenében és a főp. éb. templom melletti sajtó bérházaiban.

Hirdetmény!

VIII-ik kör, 64. számú házban **korosma-üzleti helyiség** (Massa háza mellett) borított tekepályával, lakáz vagy üzletnek; ugy a VI-ik kör, 721-dik számú házban **szatócs- és italmérés-helyiség** (a közös és honvédlaktanya között) folyó évi **október hó 24-től** egy vagy több évre bérbeadandók.

Értekezhetni VI-ik kör, 721. sz. alatt a tulajdonosokkal. 3-2

CZIGARETTÁZÓK!

Aki észszerűen cigarettázik, tudja azt, hogy a cigaretta jószágánál nemcsak a dohány, hanem a papír finomsága is mérvadó. Ezért, de még egészsége érdekében is ügyeljen minden cigarettázó, hogy a használandó papír finomsága minden kételyt kizáró legyen. Teljes megnyugvással és bizalommal használható a

LES DERNIERES CARTOUCHES

BRAUNSTEIN FRÉRES

Párisi gyárából 65. Boulevard Exelmans

való cigarettapapír, melynek kitűnő voltát tekintélyes bel- és külföldi tudományos férfiak ismerték el. Gyárunk folyton oda törekszik, hogy nemcsak egyformán finom, de mennyiségre nézve is mindig ugyanannyi papírt szállítson. Tapasztaljuk azonban, hogy a fogyasztóközönség sok félrevezetésnek van kitéve s vannak oly gyártmányok is, melyekre gyártóik cégük nevét kinyomni, a mit pedig a tisztas gyáros mindig megtesz, nem merik. Sőt oly gyárosok is vannak, kik a papírnak kezdetben teljes lapszámaát és annak minőségét is leszállítják és kevesebb, silány papírt szállítanak. Ezekre utalván, bizást hisszük, hogy minden értelmes cigarettázó a mi »Les derniers Cartouches« jegyű árunkat fogja használni, mely évek óta bizonyult jobbnak, minden más cigarettapapírnál. Együttal figyelmeztetünk mindenkit, hogy papírosunk czimlapján cégünk neve áll:

9-12

BRAUNSTEIN FRÉRES.

Cigarettapapírunk és hüvelyekünk gyári raktára Bécsben, I. Schottenring 25. szám. Valódi francia küvelyeink »Les Dernieres Cartouches« papírból minden füzeten »Braunstein Frères« eszefelírással Budapesten minden norinbergi díszműtár-üzletben kaphatók.